

vist ere Genstand for Monopolhandel fra den danske Stats Side, men Varerne blive alligevel ved at være Grønlændernes, det fulde Udbytte af, hvad der kommer ind for dem, skal tilhøre disse, og al den Støtte, som derved kan ydes deres kulturelle Udvikling, skulle de have, al den Stund man paastaar, at den Maade, hvorpaa Handelen hidtil har været dreven, har været til Skade for dem, ikke alene i økonomisk, men ogsaa i kulturel Henseende.

Jeg skal derfor tillade mig at anbefale de Ændringsforslag, som jeg her har tilladt mig at motivere, til det høje Tings Velvillie.

Hammerich: Jeg har ønsket at faa Ordet for i allerstørste Korthed at slutte mig til den ærede Ordførers Anbefaling af Lovforslaget med de af Udvalget stillede Ændringer. Den ærede Ordfører har jo ganske sikkert stor Ret, naar han i Betænkningen udtaler, at det har været en ret vanskelig Opgave at behandle dette Spørgsmaal, og at Udvalget har søgt, saa meget som Omstændighederne tillode det, at blive bekendt med Forholdene. Men han kunde godt have tilføjet, at Omstændighederne ikke have tilladt os at blive kendte med Forholdene ad anden Vej end gennem Andenhaands Udtalelser fra stedkendte Folk, Andenhaands Udtalelser, som tilmed ofte have divergeret overordentlig stærkt. Ikke desto mindre har jeg kunnet slutte mig til Udvalget i, at det kan være rigtigt og ønskeligt at søge den ny Ordning af Forholdene fremmet allerede i Aar med de Ændringer, vi nu ønske foretagne. Vi vilde jo nemlig ganske sikkert, hvis Forslaget kom til Behandling til næste Aar, staa paa fuldstændig samme Grund som nu, idet vi da ganske som nu maatte støtte os til andre Mænds Kendskab, og vi vilde tilmed — det vide vi desværre — savne den ærede Ordfører, som er den eneste indenfor Rigsdagen, der er personlig kendt med disse Forhold, idet han ikke blot i sin Tid har oplejdt sig deroppe, men ogsaa i de mellemliggende Aar med den ham egne Varme og ganske ualmindelige ungdomsfriske Interesse har fulgt de grønlandske Forhold. Derfor have vi kunnet slutte os til at søge Forslaget fremmet med de foreslaaede Ændringer. Af disse er ikke mindst den, som forlanger, at Sagen skal tages op til fornyet Behandling senest om 10 Aar, af virkelig Betydning her. Thi saa meget er sikkert, at med de ny Former, vi nu fastslaa for hele Styrelsen, ville Forholdene i de 10

Aar have udviklet sig saaledes, at man vil have et ganske anderledes solidt Grundlag at bygge paa for en maaske mere endelig Ordning af den grønlandske Styrelse, især hvis det, som der er udtalt Ønske om i Betænkningen, skulde blive saa, at adskillige af Rigsdagens Medlemmer til den Tid ville have søgt at gøre sig personlig bekendt med Forholdene deroppe.

Idet jeg saaledes anbefaler Forslaget med de af Udvalget foreslaaede Ændringer, ønsker jeg dog tillige at understrege, at naar jeg ikke har kunnet slutte mig til de af Mindretallene stillede Ændringsforslag, er det ikke, fordi jeg ikke gennemgaaende kan billige Formaalet med dem, men fordi jeg finder, at de alle, undtagen et, gaa ud paa Ting, som man ikke naturligt lovbinder, men som man ganske naturligt søger at fremme ad anden Vej. Vi faa jo meget almindeligt baade det ene og det andet slaaet fast gennem Betænkninger, og det binder paa den Maade, som den Slags Ting naturligt bør bindes. Jeg er saaledes ganske enig med det Mindretal, som i Ændringsforslaget Nr. 11 siger, at den grønlandske Handels Opgave skal være „at skaffe den grønlandske Befolkning det bedst mulige Udbytte af dens Produkter“ — jeg vilde ganske vist redigere det saaledes: „af de Produkter, der fremskaffes af den“, det er dog egentlig Meningen — „og at forskaaffe Befolkningen dens Fornødenheder paa gunstigste Vilkaar samt at hjælpe Befolkningen til Udnyttelse af Landets Erhvervsilder“. Men det forekommer mig, at det ikke er noget, der naturligt fastslaas i en Lovparagraf. Det maa man overlade til Administrationen efter i Betænkningen at have fastslaaet, hvad Meningen med dette er, nemlig, at naar vi gaa til at lade den grønlandske Handel være Monopolhandel, saa følger deraf ganske naturligt som en given Sag, at hvad den udbringer af Produkter, som fremskaffes af den grønlandske Befolkning, bør ogsaa komme denne helt til gode. Paa samme Maade forekommer det mig mærkeligt at have en Lovparagraf, der, som det sker ved Ændringsforslagene Nr. 5 og 15, slaar fast, hvorledes man skal sikre sig imod, at Grønlænderne komme til at mangle det ene eller det andet. Opgaven skal fastslaas, og den er ogsaa af Udvalget slaaet tilstrækkelig fast i Betænkningen. Men ellers maa man overlade til Administrationen og Handelschefen, hvorledes det bedst gøres.

I det hele vilde jeg, naar vi nu her faa en ny Form for Handelen, hvorved vi